

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JÄ VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson

Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurks

Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 9

Tallinn, 3. märtsil 1936

II aastakäik

SISU:

Lhk.

PÕLLUMAJANDUS	
Seemnepõldude tunnustamine 1935. a.	168
Eesti või Põhja-Inglise turul	170

TOOSTUS JA KAUBANDUS

Linaharimine ja -mütigid	172
Lühiuudiseid	173

HINNAD

Valuutahinnad	174
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	175

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Põllumajanduslik väljaveu	174
Võiturg	174
Peekoniturg	176
Tapaloomade- ja lihaturg	176
Pihmaturg	177
Teraviljaturg	177
Linaturg	178
Kartuliturg	178
Aedviljaturg	179
Kalaturg	179

VALISMAA MAJANDUSTEATMEID

Kaubandusolud Inglise	179
---------------------------------	-----

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaaruanne	182
-------------------------------------	-----

VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Hinnad ja elatusmaksumus Saksas 1935. a.	183
Belgia välislaenude konvertimine	184
Belgia-Leedu kaubanduslikud läbirääkimised	184
Kartulite sisseveo vabastamine sisseveoloo maksust Belgias	185
Inglise metsaostud Venest	185
Ungari-Saksa majanduslikud läbirääkimised	186
Läti riiklik tahvelkivivabrik	186
Euroopa puukauba eksportöride nõupidamine Helsingis	186

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE

Seed Fields Recognised in 1935	168
Estonian Butter on North-English Market	170

INDUSTRY AND TRADE

Treatment and Sales of Flax	172
Sundry Information	173

PRICES

Exchange Rates	174
Prices and Quotations	175

AGRICULTURAL MARKETS

Exports of Agricultural Products	174
Butter Market	174
Bacon Market	176
Cattle and Meat Market	176
Milk Market	177
Grain Market	177
Flax Market	178
Potato Market	178
Vegetable Market	179
Fish Market	179

FOREIGN COUNTRIES.

Trade Conditions in Great Britain	179
---	-----

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	182
--	-----

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

Prices and Cost of Living in Germany in 1935	183
Conversion of Belgian Foreign Debt	184
Belgo-Lithuanian Trade Conference	184
Potato Import Exempted from Import Licence Taxes in Belgium	185
English Purchases of Russian Timber	185
Hungarian-German Economic Conference	186
Latvian State Artificial Slate Factory	186
Conference of European Exporters of Timber Products in Helsingfors	186

Pr. R. Kruusimägi
nim ENK K. K. K.
Reumatoloog

PÖLLUMAJANDUS

SEEMNEPÖLDUDE TUNNUSTAMINE 1935. A. SEED FIELDS RECOGNISED IN 1935.

R. Tamm.

Eesti Sordiparanduse Seltsi poolt vaadati läbi 1935. a. 64 seemnekasvataja juures 290 mitmesugust seemnepõldu kokku 988,09 ha (1008,8 ha.). Sullgudes eelmise aasta arvud. Sellest osutus vastuvõetavaks 757,12 ha (767,47) ehk 77%, kuna mitmesuguseid põhjusid jäi tunnustamata 230,97 ha (241,33).

Tunnustamisest võtsid osa vastavalt erialadele moodustatud alamkomisjonides J. Aamisepp, H. Kotkas, mag. A. Käsebir, dr. E. Lepik, J. Mets, dr. A. Mikk, M. Pii, H. Steinhaus, O. Vabamets. Artikli autor võttis osa tähtlustajana kõikidest komisjonidest. Tunnustamisel püüti käia läbi võimalikult kõik ülesantud seemnepõllud, miliseid leidis kõigis maades peale Petserrimaa. Üksikud komisjoniliikumise teedest kaugemalasuivad väiksemad alla 1 ha seemnepõllud tulid siiski jätta üle vaatamata, kuna sõit sinna osutus liiga kulukaks.

Seemnepõldude tunnustamisi 1935. a.

Seed Fields Recognised in 1935.

	Tunnustatud ha	Tunnustamata jäetud ha	Kokku ülevaadatud ha
	Recognised in ha	Rejected in ha	Total Inspected in ha
RUKIS	130,55	23,40	153,95
Sangaste	112,31	23,40	135,71
Jõgeva Petkas	16,96	—	16,96
Jõgeva suirikis	1,28	—	1,28
TALINISU	19,25	65,82	85,07
Luunja (Sangaste)	15,75	65,82	81,57
Kuusiku 75	2,50	—	2,50
Umarik	1,00	—	1,00
SUINISU	151,69	35,00	186,69
Diamant	134,69	35,00	169,69
Kitšener	17,00	—	17,00
KAHETAHUL. ODER	87,64	75,90	163,54
Jõgeva 453	28,59	14,00	42,59
Kuld	59,05	56,90	115,95
Danubia	—	5,00	5,00
NELJATAH. ODER	20,41	5,0	25,41
Rathlefi	4,20	5,0	9,20
Jõgeva 19	2,00	—	2,00
Luunja maaoder	14,21	—	14,21
KAER	141,09	17,09	158,18
Kehra saagirikas	23,99	—	23,99
" varane	30,74	7,0	37,74

	Tunnustatud ha	Tunnustamata jäetud ha	Kokku ülevaadatud ha
	Recognised in ha	Rejected in ha	Total Inspected in ha
Kehra tangu	4,25	—	4,25
Võit	45,31	10,09	55,40
Kullavihm	13,26	—	13,26
Findling	4,60	—	4,60
Jõgeva roostekindlam	8,00	—	8,00
Eisenschmidt'i lipu	10,94	—	10,94
PÖLDKAUNVILI	14,25	—	14,25
hernes concordia	4,30	—	4,30
" express	8,45	—	8,45
põlduba kohalik	1,50	—	1,50
KIUDTAIMED	4,98	—	4,98
Lina	3,48	—	3,48
Kanep	1,50	—	1,50
MUID PÖLDTAIMI	5,43	0,75	6,18
Tatar	1,00	—	1,00
Kõõman	4,23	0,75	4,98
Salamoon	0,20	—	0,20
LIBLIKÖELISED	38,69	1,0	39,69
HEINTAIMED	14,19	1,0	15,19
Punane ristik	17,10	—	17,10
Rootsi ristik	5,40	—	5,40
Rootsi + pun. ristik	2,00	—	2,00
KÕRSHEINAD	110,03	6,48	116,51
Timut	52,88	—	52,88
Pärisaruhein	27,27	3,00	30,27
Kerahcin	16,04	1,48	17,52
Ohtetulusto	3,00	—	3,00
Visund pun. aruhein	3,90	—	3,90
Aasnurmik	4,67	—	4,67
Hilisuurmik	0,25	2,00	2,25
Ingl. raluhein	0,75	—	0,75
Bokmannia	0,50	—	0,50
Kastehein	0,77	—	0,77
SÕDAJUURVILI	26,46	0,42	26,88
Sõdapeest eckendorf	16,31	—	16,31
Sõddanaeris	7,35	0,40	7,75
Sõddakaal bangholm	2,20	0,02	2,40
Sõddaporgand	0,60	—	0,60
AEDVILJASEEMNED	6,65	0,11	6,76
Aedhernes	2,36	0,11	2,47
Aeduba	0,50	—	0,50
Sõggikaal	0,88	—	0,88
Sõggiporgand	0,30	—	0,30
Sõggipeest	0,25	—	0,25
Mustjuur	0,35	—	0,35
Peakapsas	0,11	—	0,11
Sigur	1,57	—	1,57
Spinat	0,27	—	0,27
Tomat	0,06	—	0,06
Kokku	757,12	230,97	988,09

Eesti Sordiparanduse Selts asus juba 1934. a. seisukohale, et kõik tunnustamisele kuuluvad seemnepõllud tulevad külvata puhitud seemnest. Seda põhjustas järjest suurenev taimehaiguste levik seemnekasvatatajate juures. Igal aastal tuli jätta tunnustamata hulk nisu- ja odrapõlde mitte ükski raskeminiarstitava lendnõgipea pärast, vaid rohkemasti esimese ka odra kõva nõgipead, nisu haisevat nõgipead, kaera nõgipead ja rukki kõrenõge. Puhtimise nõue pandi kehtima esimest korda 1935. a. Juba varem aastail said hoolsamad seemnekasvatatajad puhtimisega häid tulemusi. Kõigile seemnekasvatatajatele tehti 1935. a. kohustuslikuks puhtimine mürkainega, kuna puhtimine kuumaveega lendnõgipeade tõrjeks jäeti vabatahtlikuks kui puhtimisviis, mis puudulikkude seadiste tõttu ei olnud senini veel andnud rahuldavaid tagajärgi. Mürkainetega puhtimist tarvitatakse teatavasti rukki kõrenõge, odra kõvanõgipea, nisu haiseva nõgipea ja kaera nõgipea vastu. Nisu ja odra lendnõgipea vastu aitab aga ainult puhtimine kuumaveega. Seemnekasvatatajate juures 1935. a. teostatud puhtimine mürkainetega andis häid tulemusi. Puhtimise tagajärjel vabanesid seemnekasvatatajad suurelt osalt juba ühe aastaga nisu haisevast nõgipeast ja odra kõvast nõgipeast. Ühtegi põldu ei tulnud jätta tunnustamata nende haiguste pärast. Küll aga esines seemnekasvatatajate juures veel rohkesti odra ja nisu lendnõgipead. Nii jäeti talinisudest tunnustamata 65,82 ha 6 seemnekasvatataja juures, kusjuures tunnustamatajätmise põhjuseks oli lendnõgipeade rohkus. Diamant nisu juures oli tunnustamatajätmise põhjuseks suuremalt osalt samuti lendnõgipea, nagu odralgi. Kuldota jäi 6 seemnekasvatataja juures tunnustamata 56,9 ha, kõik ainult lendnõgipea rohkuse pärast. See kuldoder on alles III järelkülv Svalöfist toodud orig.-kuldodrast, milles juba Rootsist tuues oli lendnõgipead 5—15 taime saja sammu kohta. Kolme aastaga on lendnõgipea selles odras levinud nii suurel määral, et 100 sammu kohta võis lugeda juba kuni 160 lendnõgipead, ja suurem osa 3 a. eest toodud orig.-seemnest põlvnevaist põldudest tuli jätta tunnustamata. Nii on seemnekasvatatajad mürkainei-

ga puhtides küll vabanenud odra kaetud ja nisu haisevast nõgipeast, kuid lendnõgipead on palju, mispärast kõvanõgipea tõrje kõrval tuleb hakata võitlema ka lendnõgipea vastu. Üksikud seemnekasvatatajad saavutasidki juba möödunud aastal häid tagajärgi lendnõgipea tõrje alal. Nii ehitas endale Eesti Seemnevilja Ühiseuse Luunja Seemnekasvandus Ülkooli Taimehaiguste Katsejaama juhiste kohaselt kuumaveega puhtimise seadise, kus saab puhtida korraga 10 pd vilja. Ses seadises puhitud Luunja maaoder, milles eelmisel aastal oli 15% lendnõgipead, osutus kasvuajal täiesti puhtaks lendnõgipeast. Neid leidis hoolsal otsimisel ainult harva. Sama odra puhtimine Sõmerpalu riigimõisas piiritusvabrikus andis ka täiesti rahuldavaid tulemusi. Eelmisest aastaist aga on seemnekasvatatajail piiritusvabrikus puhtimisega halbu kogemusi. Vili kas kaotas idanemusest või nõgipead jäid sisse. Üldse vaadati läbi teraviljaseemnepõlde 772,84 ha (824,61 ha), millest tunnustati 550,63 ha (590,69 ha), kuma tunnustamata jäeti 222,21 ha (233,92 ha). Võrreldes eelmise aastaga, on teraviljapõldude tunnustamine vähenenud. Eriti suur tagasimineku on nisu- ja kaera põldude tunnustamisel, mis on seletatav osalt huvi langusega nisu vastu, osalt puhtimise kohustuslikuks tegemisega.

Põldkaunviljadest tunnustati hernest 12,75 ha puhaskülvis. Eelmisel aastal tunnustati aga 3 korda enam — 39,28 ha. Et aga seemnekasvatatajad ei saanud kaubast lahti, külvati hernest tänavu vähem. Kiudtaimede tunnustamine toimus tänavu peamiselt Lina ja Kanepi Kasvatamise Ühingu kaudu, mispärast Eesti Sordip. Seltsi kaudu, kus tunnustamine on maksuline, tunnustati ainult 4,98 ha. Kõõmnepõlde tunnustati 4,23 ha eelmise aasta 1,85 ha asemel.

Ristikheinaseemnepõlde tunnustati puhaskülvis 36,69 ha, eelmisel aastal 25 ha.

Kõrshheinaseemnepõlde tunnustati ainult reaskülvis kokku 110,03 ha (87,13) kusjuures tunnustamata jäi 6,48 ha (7,41 ha), mis olid kas umbrohtunud või kasvanud ristikutega aja jooksul läbi vanemaid seemnepõllud. Timutiseemnepõlde tunnustati 52,88 ha (36,75 ha), mis oli peagu kõik Jõ-

geva 54—50,68 ha. Teisist kõrsheinaliikidest tunnustati pärisaruheina 27,27 ha (18,86 ha), millest üksikute sortide järgi oli Jõgeva 47-a 12,16 ha, Lyngby 13,01 ha ja teisi sorte 2,10 ha. Keraheinaseemnepõllud 16,64 ha (15,21 ha) olid peamiselt välismaise päritoluga kohapealsed järellüüvid, millest ainult väike osa — 0,58 ha — oli Jõgeva sort. Teised kõrsheinaliigid olid kõik kodumaised aretised, enamjaolt Jõgeva sordid. Võrreldes eelmise aastaga, on kõrsheinaseemnepõldude pindala suurenenud tublisti ja peamiselt timuti ja pärisheina arvel, mis alal on tulnud juurde rida uusi algajaid seemnekasvatajaid.

Söödajuurviljaliikidest oli söödapeet 16,81 ha (10,75 ha) kõik eckendorfi

kollane, söödanaeris 7,35 ha (2,51 ha) oli peamiselt ostersundom, väiksemal määral on eesti naeris ja bortfeld. Võrreldes eelmise aastaga, on söödajuurviljade seemne pindala muutunud kahelkordseks. Nii tunnustati käesoleval a. 26,46 ha, eelmisel aastal 13,99 ha.

Aedviljaseemnepõldudest tunnustati kõige enam aedherneseemnepõlde 2,36 ha (4,11 ha). Aedherneseemnekasvatust on ala, mis teiste aedviljade kõrval on hakanud suuremal määral levima ka taludesse. Üldse tunnustati aedviljaseemnepõlde 6,65 ha, eelmisel aastal umbes sama palju — 6,52 ha, kusjuures aedherne pindala vähenes, siguri ja mõnede teiste aedviljade seemne pindala aga suurenes võrreldes eelmise aastaga.

EESTI VÕI PÕHJA-INGLISE TURUL. ESTONIAN BUTTER ON NORTH-ENGLISH MARKET.

Eesti või turustamise küsimus Põhja-Ingleses sai otsustava pöörde 1932. a. sügisel. Selle ajani jäeti kõik manitsused pöörata Põhja-Ingelse turule suuremat tähelepanu toleaaegsete võieksporitoride poolt tähele panemata, kes leidsid, et ainukeseks õigeks turustamispoliitikaiks on müüa võid sinna, kus selle päevahind on kõrgem. Kuna Saksa hinnad olid eesti võile kõrgemad kui Põhja-Ingleses, kus eesti või oli tundmata kaup, turustati kõik või, mida oli võimalik mahutada Saksa, seal ja vaid suvekuul ülejäänud osa võist saadeti Londonisse, kus see müüdi võiseгаjalle. Sel kombel jäi inglise tarvitajaskonnale eesti või tundmatuks.

Pööre tekkis 1932. a. sügisel ajalehis aset leidnud elava poleemika ja üldise meeleolu surve. Nõuti, et eksportijad saadaksid igal nädalal kas või minimaalseid koguseid võid Põhja-Inglesse kui loomulikule turule, vaatamata, missugust hinda seal alguses maksakse. Poleemika algatajaks kujunes Joh. Pitka usutlus ajalehetele, kus ta andis pikema ülevaate eesti või turustamise seisundist Ingleses. Olgugi vastumeelt, alustati tõesti või saatmist.

Peatselt järgnes Põllutöministri korraldus, mis tegi sunduslikuks eksportijale teatava kindla, sealse turu kvaliteedile vastava võikoguse saatmise Põhja-Inglesse igal nä-

dalal. Vahepeal on saadetavad kogused suurenenud järjekindlalt ja 1935. a. jooksul läks Põhja-Inglesse juba 86 473 tünni. Saksa — 87 631 tünni võid.

Veel aasta tagasi vaieldi turustamise üksikasjade üle, tuues esile väga lahkuminevaid mõtteavaldusi (v. „Majandusteated“ nr. 1 ja 4 — 1935. a.). Võikaubandusega kokupuutuvate ringkondade huvi koondus peamiselt küsimusele, kas turustamist jätkata vabalt eksportijate enda algatusel ja nende poolt leitud inglise importijate kaudu või kogu võikaubandus tsentraliseerida. Mõned mõtteavaldused läksid koguni niikaugele, et võikaubandust tsentraliseerida mitte ainult kodumaal, vaid kogu ühine müügikeskus Ingleses kõikide Balti riikide — Eesti, Läti, Leedu, Poola tarvis ning soovitati müüa võid isegi ühise „Balti“ nimetuse all. Radikaalsed uuendusettepanekud ei leidnud siiski teostamist ning võiekспорт Põhja-Inglesse on arenenud enamvähem vabalt, iga eksportija poolt paremakspeetud kanaleid mööda.

Saksa turg on järkjärgult kaotanud oma tähtsust, sest seal makstavad hinnad on kujunenud võrdseiks maailmaturuhindadega, kusjuures kõik Saksa müüdavate kaupade eest saadud raha kuulub väljamaksmisele Saksa kliiringu kaudu. Põhja-Ingelse turg omandab üha suuremat osatähtsust.

On huvitav jälgida, kuidas meie või hind Põhja-Inglises on paranenud vastavalt sel- lele, kuidas meie või on rajanud endale teed inglise tarvitajate juurde. Teatavasti kõik Põhja-Inglises müüdivad või turustatakse seal otse tarvitajaskonnale eesti või nime all. 1935. a. võihindade jälgimisel selgub, et eesti võihind on paranenud mitte ainult absoluut- selt, vaid ka suhteliselt. Hinnavahe Eesti ja Skandinaavia maade — Taani, Soome, Rootsi — vahel on jäänud väiksemaks. Pü- sivald oleme jõudnud ette Hollan- dist, kelle võid juba kauemat aega noteer- itakse odavamalt kui eesti võid. Ei ole üle- arune pidada silmas, et Holland on vana tuntud piimandusmaa, kes oma võivalmista- mise ning turustamisega on püsinud kaua aega juhtival kohal.

Piltliku ülevaate võihindade liikumisest annab järgnev tabel:

Keskised võinoteeringud Manchesteris.

(š per cwt)

Average Quotations in Manchester (Sh. per cwt).

	Taani	Soome	Rootsi	Holland	Eesti	Uus- Meremaa
	Den- mark	Fin- land	Sweden	Holland	Estonia	New- Zealand
Oktoober 1933	114	108	102	— ²⁾	95 ¹⁾	103
Detsember „	114	101	101	—	90 ¹⁾	75
Veebruar 1934	91	78	74	—	71 ¹⁾	71
Aprill „	84	79	77	—	72 ¹⁾	74
Juuni „	87	82	77	—	75	80
August „	108	99	85	—	77	82
Oktoober „	114	104	91	78	78	71
November „	123	114	109	90	87	77
Detsember „	126	111	111	106	91	75
Veebruar 1935	119	107	106	102	100	93
Aprill „	99	98	98	78	79	80
Juuni „	102	98	92	83	84	90
August „	112	107	101	91	98	98
Oktoober „	133	123	126	120	121	123
November „	127	123	123	109	109	105
Detsember „	129	126	125	105	107	94
Jaauar 1936	121	116	116	—	107	98
Veebr. I p. „	130	121	121	—	116	99

Poola võihind P.-Inglises on praegu 15—18 š. tünnilt odavam kui eesti või.

Läti või turustamine Inglises toimub eri- lisl tingimusil. Teatavasti algasid lätlased oma või järjekindlat turustamist Põhja-Ing-

lises mõnda aega varem Eestist. Selle ta- gajärjel saavutasid nad eesti või ilmumisel inglise turule mõne š. kallimat hinda. Vahe- peal asutasid lätlased Inglisse oma ettevõtte, mille kaudu turustatakse kõik Inglisse saa- detav läti või. Oma firma asutamisest, või- müügi tsentraliseerimisest, lootsid lätlased suuremat kasu. Senini ei ole aga lootused täitunud. Praegu võib läti võid osta Ing- lises vähemalt 2 š. tünnilt odavamalt kui eesti võid, sealjuures tulevad veel Läti kah- juks need kulud, mida nad peavad andma välja Inglises oma müügiorganisatsiooni ülal- pidamiseks, ja see moodustab aastas küllalt suure summa.

Leedu või on püsinud Inglises odavam kui eesti ja läti või.

Suured teened eesti või sissetöötamisel Põhja-Inglises omab Inglise Tarvita- jate Keskkühisus (C.W.S.) Man- chesteri osakond. Praegu läheb pü- sivald umbes pool Põhja-Inglisse saadetavast võist müügile C.W.S. kaudu Põhja-Inglise tööstusrajoonide tarvitajateühinguisse. C.W.S. võiosakonna juhataja mr. James A. Hewet andis omal ajal lubaduse, et ta töötab eesti või Põhja-Inglises sisse. Tema senine suh- tumine tõendab, et ta oma sõnast peab kinni otse sportlase innuga. Ta kasustas isegi läinud aastal oma suvepuhkust Eestisse sõi- duks, et sin koha peal tutvuda meie piima- taltitusega. Sel puhul külastas ta ka Põllu- tööministrit, kellega tal oli pikem kõnelus meie või turustamise ja sissetöötamise üle Põhja-Inglises. C.W.S. poolt väljaantavas mahukas nädalainnakirjas leidub alati kiit- vaid märkusi eesti või kohta ja seal järje- kindlalt avaldatud kuulutusis on Eesti püsi- valt asetatud esimesele kohale. Hiljuti lei- dus Manchesteri loetavama ajalehe „Man- chester Evening News“ lisas, mis oli seekord tervenisti pühendatud C.W.S'i tegevusele, huvitav ülevaade eesti võist ja selle sisse- viimisest inglise tarvitajaskonda.

Näib, et Eesti või turustamine Põhja-Inglises areneb praegu õiges suunas. Pannes pearõnku või sisse- viimisele otse tarvitajaskonda, võime olla julged, et kestva ja kaikelstamatu sissetöõta- misega meie ligineme järjekindlalt Skandina- aavia riikide rühmale. Meie või turusta-

1) Tegelikult saadud hind. Eesti võid noteeriti Man- chesteris esimest korda 20. IV 1934. a.
2) Noteeringud puuduvad.

mise ülesandeks ligemaiks aegadeks tuleb seada — kiskuda end lahti olevaist hooajalistest asumaade võidest ning siduda end Skandinaavia, eeskätt Rootsi ja Soome rüh-

maga. Balti rühma loomine, eriti aga meie või turustamine „Balti“ nimetuse all, on täiesti vastuvõtmatu ja eesti või tulevikus seisukohalt ilmselt kahjulik.

TOOSTUS JA KAUBANDUS

LINAHARIMINE JA MÜÜGID. — TREATMENT AND SALES OF FLAX.

Linaharimine teostati meil senini suuremalt jaolt kas alatise talutööjõu või elukutseliste linaharijate poolt talundeis. Ainult väike osa meie linast haritakse toorlinavabrikuis, nagu Abjas, Vändras, Karksis jne. või linaharimisveskites, mis on väikesed ettevõtted ja on enamasti seatud üles vesiveskitesse jahvatuse korral. See viimane tüüp ei rahulda enamasti linaharimise nõudeid oma tehniliselt seadiselt ega töötlemisorganisatsioonilt.

Talutööliste linaharimisoskus on viimasel aastail palju langenud. Ainuke maakond, kus linaharimistöid osatakse veel hästi, on Petserimaa. Petserimaa väiketalupidajad harivad algul oma lina ja rändavad siis lina harima Võrumaale või isegi Tartu- või Valgamaale.

Kuid juba kaugemal — Viljandi- ja Pärnumaal, kuhu Petserimaa linaharijad enam ei ulatu, on headest linaharijaist suurem puudus. Seal on linaharimine peamiselt elukutseliste linaharijate n. n. „kotleste“ käes, kes töötavad taludes ringi käies tihti oma jalgvirriga. Nende mureks on lina murdmine ja virritamine. Kuna neis rajoones peremees ega talu alatine tööjõud ei tegele linaharimisega, toimub siin ka linamurdmine valtaga masinal ja harimine jalgvirriga. Mujal Eestis on aga murdmine ja enamasti ka virritamine rakendatud hobusejõule.

Vanemal ajal haris põllumees enamasti kogu talu linad ja müüis siis korraga suurema partii, et saada korraga suuremat summat raha maksude või taluvõlgade tasumiseks. Praegu aga on vaated ses suhtes kujunenud ümber, talumajapidamine nõuab jooksvalt väljaminekuid ja nii tuuakse ka lina enamasti kohe peale harimist turule.

Selle tagajärjel on linatöö hooaja algul suur nõudmine linatööliste järele ja vahest tuntakse neist suurtki puudust. Kuid hiljem,

kui osa lina on juba haritud, laheneb pinged. Teatud määral on seda puudust vähendanud linaharimise koondumine toorlinavabrikuisse, kus õpetatakse välja järjest uusi linatöölisi.

Ka tänavu hooaja algul oli puudus linaharijaist ja linaharimise tasu kruviti kaunis kõrgele, liiategi, kui linahinnad seisid hooaja algul kaunis kõrgel.

Praegusel momendil, mil hinnad on võrreldes sügisestega tunduvalt langenud ja suur kogus lina on juba haritud, on linaharijate puudus kaotanud oma teravuse.

Linakaubanduse hooaeg langeb meil tavaliselt südatalvele — detsembris, jaanuaris ja veebruaris. Tänavu, mil linahind oli hooaja algul soodus ja nõudmine lina järele hea, arenes linakaubandus alguses hoogsamalt kui eelmisel aastail ja nii oleme juba kulminatsioonist jõudnud üle. Kuna linahinnad on nõrgenenud ja edaspidise hinna kujunemise kohta ei ole täit selgust, võib linakaubanduse lõpposa venida pikale.

Üldiselt võib arvestada kogu Eesti kohta, et vähemalt pool möödunud aasta saagist on juba müüdnud. Üksikuis rajoonides, peamiselt Petserimaal eriti Irboska rajoonis, kus talud väikesed, tuuakse alati lina vara turule ja võib arvata, et seal ei ole enam üle 25% lina talundeis. Kogu Petserimaal võib olla lina alles ainult 30—35%. Võrumaalt saadud andmeil on seal ligi pool linast müümata. Taludesolevast linast on suur osa veel hari-mata, arvatud välja üksikud rajoonid, kus toorlinavabrikute abil suudeti linaharimist kiiresti viia läbi, nagu Väandra, Saarde, Abja jne. Neis rajoonides arvatakse olevat hari-mata lina 20—30% kogu linasaagist.

Võru-Petserimaal, kus linamurdmine viiakse läbi hobusejõul ümberaetavail murru-masinaid juba sügisel, antakse ainult lina-

ropsimine välja tükitööna, kusjuures töö toimub talus, talutoidul. Petserimaal ja sellega piirduvais maakondades, kus lina harivad Petseri mehed, toimub linaharimine käsitsi, roobitsa abil, muidu hobusevirridel. Käsitsiropsimise eest makstakse praegu keskmiselt 1 kr. leesika (8,2 kg) puhtaks harimisest. Võrumaal makstakse sama töö eest 1—1,20 kr, sama tasu on ka Tartumaal rajoonides, kus linaharimine toimub käsitsi.

Lääne-Eestis Pärnu- ja Viljandimaal, kus linatöölise ülesandeks on ka linamurdmine ja töö toimub käsimurdjal ning jalgvirril, makstakse linakaalu (164 kg) harimise eest keskmiselt 20—25 kr, seda muidugi talutoidul ja taluruumides.

Valgamaal, kus murtakse talutööjõuga, makstakse linarabamisest 10—15 s. kg.

Vändra toorlinavabrikus maksub linaharimine 17 s. kg-lt.

LUHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

● Majandusminister lubas asutada keemiätööstuse a/s „Kemaksi“ aktsiakapitaliga 60 000 kr käändude ja teiste metsasaaduste töötlemiseks, keemia- ja farmatsöotiliste ainete valmistamiseks ning aed- ja puuvilja töötlemiseks toit- ja maitseaineks.

● Nahatööstus a/s „Union“, Tallinnas, sõlmis NSVL-ga lepingu 75 000 kg tallanaha müümiseks, mille viimane hanketähtpäev on nähtud ette 25. III 1936.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

● R. Kropmann'ile, Tartus, Lao tän. 6 vihmavarjude valmistamise töökoja „Star“ sisseseadmiseks. Töökojas leiab tööd 9 töölisi. Valmistatakse mitmesuguseid vihma- ja päevavarje.

● E. Möllmann'ile, Tallinnas, Narva maant. 68 metallitöökoja sisseseadmiseks. Töökojas leiab tööd 7 töölisi. Jõuandjaks on elektrimootorid kogujõuga 5 h.j. Valmistatakse tuletorje käsipritse ja tehakse mitmesuguseid masinate ja seadete parandustöid.

● K. Tomasson'ile, Tartus, Pärna tän. asuva villakraasimis- ja ketramistöökoja laiendamiseks vanutamise-, pesemise- ja pressimisosakonna näol. Laiendatud ettevõtte annab tööd 18 töölisele.

● H. Tiesenhausen'ile, Varbola vallas, Harjumaal, sae- ja jahuveski sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölisi. Jõuandjaks 8 h. j. lokomobii. Valmistatakse mitmesugust ehitusmaterjali ja jahvatatakse teravilja.

● A/s. Uus Balti metsatööstusele, Voka vallas, Virumaal, ajutise sae-

veski tegevuse jätkamiseks kuni 20. VI 1936. Ettevõttes leiab teenistust 19 töölisi. Jõuandjaks 45 h.j. lokomobii. Valmistatakse mitmesugust ehitusmaterjali peamiselt ekspordiks.

● B. Piel ja J. Nitsky, Tallinnas, Suur-Tartu mnt. 30 mehaanilise saapatööstuse „Salamander“ sisseseadmiseks. Ettevõtte annab tööd 25 töölisele. Valmistatakse igasuguseid jalanõusid.

● J. Lurje'le, Tallinnas, Heeringa tän. 12 puuvilla- ja siidriete kudumistöökojas töö algamiseks. Ettevõtte annab tööd 10 töölisele. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 4 h.j.

● O. Valdson'ile, Tallinnas, Väike-Ameerika tän. 20 sisseseatud mehaanilises saapatööstuses töö algamiseks. Ettevõtte annab tööd 80 töölisele. Jõuandjaks elektrimootorid kogujõuga 16 h.j. Valmistatakse igasuguseid jalanõusid.

● Majandusminister lubas trikootööstusele Ernst Rabba (Tallinnas), Karl Sepp (Tallinnas), Felix Ummer (Nõmmel), Chr. Park (Tallinnas) ja Otto Bester ja Co. (Pärnus) igale vedada sisse ühe trikoo-kudumismasina olevate seadiste täiendamiseks. Iga masina ostuhind on umbes 8 000 kr. Ostetavad masinad on pärit Saksast, peale Otto Bester ja Co-le lubatud, mis ostetakse Britist.

● Muhu Väike-Väina kalameeste ühingule lubas Majandusminister Rootsi ostu ja vedada tollivabalt sisse kolm sügav-vee angerja püügimõrra pära. Seega saab nimetatud ühisus üheksa sügav-vee angerja püügimõrda. Nimetatud mõrdade tarvituselevõtmine osutus meie vetes kasulikuks ja nende abil on angerjasaak

ja -eksport kasvanud. Tarvilised tiivad ja lisaseadised ehitatakse kalurite poolt, mistõttu mõrrad osutuvad märksa odavamaks, kui imporditud valmis kujul.

● Põllutöökoja kaudu esildati Majandusministeeriumile Saaremaa kalandusühingu märgukiri, milles käsitatakse hülgepiitiki ja hülgenahkade realiseerimise küsimust. Tuuakse ette, et paaril viimasel aastal olid hülgenahkade hinnad rahuldavad, mis virgutaski piitiki; kuid käesoleval aastal olevat märgata, et kohalikud tarvitajad ei taha

maksta endisi hindu, sest olevat lootud, et hülgenahku lubatakse importida odavamalt sisseveotollimaksuga. Kuna hülgepiitiki on ühenduses suurte raskustega ja riisikoga, ei õhuta odav hind enam riskantset piitiki. Nagu seletatakse Majandusministeeriumist, ei ole hülgenahkade impordi küsimust käesoleval aastal veel tõstetud päevakorraks; kuid sellise küsimusega esinedes võtab ministeerium kindlasti arvesse soovija suhtumise ja ostud kodumaiste hülgenahkade alal ning nõuab, et kodumaalt saadud hülgenahad ostetaks.

VALUUTAHIINNAID. EXCHANGE RATES.

	Tallinna börs				Londoni börs	
	100 \$, 100 £ jne. eest Eesti krooni				1 £ eest \$, Saksa mk. jne.	
	2. III. 1936		25. II. 1936		2. III 1936	25. II 1936
	Ost	Müük	Ost	Müük		
\$ (dollar)	362	370	362	370	4,9931	4,9943
£ (Inglise n.)	1811	1835	1811	1835		
Saksa riigimark	185,00	188,50	185,00	188,50	12,295	12,295
Soome mark	7,98	8,10	7,98	8,10	227,00 ¹⁾	227,00
Prantsuse fr.	24,25	24,55	24,20	24,50	74,72	74,82
Belgia belga	61,85	62,85	61,75	62,75	29,28	29,33
Helveetsia fr.	119,90	121,40	119,65	121,15	15,10	15,125
Itaalia liir	—	29,50	—	29,50	62,25	62,18
Eesti kroon	—	—	—	—	18,25 ¹⁾	18,25
Rootsi kroon	93,40	94,00	93,40	94,00	19,395	19,395
Taani kroon	80,85	82,05	80,85	82,05	22,40	22,40
Norra kroon	90,95	92,15	90,95	92,15	19,902	19,902
Tšehhoslov. kr.	15,20	15,50	15,15	15,45	119,00 ¹⁾	119,12
Hollandi kulden	249,10	252,10	248,50	251,50	7,265	7,2775
Läti lant	—	118,30	—	118,30	15,12 ¹⁾	15,12
Červ. rubla	—	—	—	—	5,707 ¹⁾	5,707
Austria šilling	63,95	70,35	63,80	70,20	26,25 ¹⁾	26,31
Ungari pengő	—	—	—	—	28,50 ¹⁾	28,50
Poola złót	69,25	70,25	69,15	70,15	26,15 ¹⁾	26,18
Leedu lant	60,90	62,40	60,90	62,40	29,25 ¹⁾	29,25
Danzigi kulden	69,25	70,25	69,15	70,15	—	—
Hispaan. pesëta	50,00	51,00	49,80	50,90	36,04	36,13

(¹ 29 II 1936)

PÕLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1936. a. 1. I kuni 2. III	1935. a. 1. I kuni 3. III	1934. a. 1. I kuni 4. III
	24./II- 4./III 1936	17./II- 23./II 1936			
VÕI (tonni)					
Butter (tons)	110,6	108,9	937,9	934,5	844,2
Sellest:					
Saksa . . .	47,6	42,0	434,4	349,8	441,5
Inglise . . .	67,0	61,5	456,6	517,3	386,8
Belgiasse . . .	—	—	—	39,7	10,2
Soome . . .	—	—	—	—	2,0
MUNAD (tuh. tk.) —					
Eggs (1000)	—	0,7	44,6	—	64,3
Sellest:					
Inglise . . .	—	—	—	—	46,8
Saksa . . .	—	—	43,4	—	—
PEEKON (tonni) —					
Bacon (tons)	61,1	58,0	401,3	346,4	498,3
LINA (tonni)					
Flax (tons)	236,7	176,4	2160,3	1609,5	814,2
Sellest:					
Inglise . . .	228,7	30,6	1188,6	1446,0	502,0
Belgiasse . . .	—	40,8	337,4	70,8	20,1
Soome . . .	10,0	64,4	220,9	11,2	13,3
Saksa . . .	—	—	80,8	10,4	188,7
Prantsuse . . .	—	10,2	271,1	0,2	60,5

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÕITURG. — BUTTER MARKET.

Möödunud nädalal ilmnis võihindade liikumises Inglises uuesti tõusev suund, kusjuures eriti taani võihind kõvenes tunduvalt. Nii noteeriti taani võihinnaks Londonis 135 š cwt eelmise nädala 128 š vastu, kõvenedes seega 7 š cwt-ilt ehk 12,5 snt kg kohta. Vastavalt sellele tõusis ka Kopenhaageni ametlik võihinna noteering 240 TKr-ile 100 kg, mis on möödunud aasta sama nädala noteeringust

kõrgem 50 TKr võrra. Eesti võihinna noteering Manchesteris kõvenes 114—116 š-ile eelmise nädala 113—115 š vastu, kusjuures tegelikult saadav hind jäi endiseks. Saksast saadav hind tõusis mõne sendi võrra kg. Vastavalt väljaveetud võikoguste vahetõrude kujunemisele üksikute turgude järgi noteeriti meie eksportvõihinnaks 157 snt kg, mis on võrdne eelmise nädala noteeringuga.

(Järg lhk. 176.)

TÄHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 3.	24/II	17/II	o/o	Jaanu ar		English Nomenclature see No. 3.	24/II	17/II	o/o	Jaanu ar	
	1/III	23/II		1936	1935		1936	1936		1935	
SUURMÜÜGHINNAD Tallinnas (börsikom. noteerin-gute järgi (kr. kv))											
Teravili, jahu ja kartul											
1. Rukis	12,00	12,00	0	12,00	11,08	70. Searasv, sulatamata . . .	75	75	0	77	75
2. Nisu	20,50	20,50	0	20,00	13,67	71. " sulatatud . . .	90	90	0	94	90
3. Oder, õlle	16,50	16,50	0	12,75	—	72. Loomarasv, sulatamata . .	55	55	0	67	50
4. " sõda	13,50	13,50	0	12,50	8,25	73. " sulatatud . . .	65	65	0	65	60
5. Kaer	12,00	10,50	+14,3	10,13	6,50	74. Heeringad	50	50	0	50	50
6. Rukkipüü	14,55	14,38	+1,2	14,18	12,84	75. Rõimed, värsked	23	30	-23,3	17	25
7. Rukkipüü	20,40	20,40	0	20,40	19,72	76. Kilmud, värsked	35	35	0	30	26
8. Nisupüü (kõrgem sort) . .	43,50	43,50	0	39,75	32,60	77. Ristikhein	7,3	7,9	-7,6	7,1	4,9
9. Karulid, ekspord	—	—	—	—	—	78. Aasaheln	6,1	6,1	0	5,5	3,8
10. " piirituse	2,20	2,20	0	2,15	1,80	79. Põletispuud, kase (m ³) . .	775	775	0	775	563
11. " vabrik	1,95	1,95	0	1,94	1,00	80. " männi	493	493	0	493	352
Piimasaadused ja kunstvõi											
12. Juust šveitsi (kg)	1,30	1,30	0	1,23	1,20	81. Petroleum (lt)	12	12	0	12	12
13. Margariin	0,75	0,75	0	0,75	0,67	PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
Koloniaalkaubad											
14. Suhkur	42,63	42,88	-0,6	42,57	41,88	Rukis — (kr. kv.)	7,85	7,87	-0,3	8,15	8,72
15. Sool, Vene	2,50	2,50	0	2,50	2,33	82. Hamburg (La Plata)	3,09	3,19	-1,2	7,91	10,25
16. " Saksas	2,50	2,50	0	2,50	2,75	83. Chicago	6,36	6,42	-1,0	6,50	8,97
17. " Inglise	2,50	2,50	0	2,50	2,75	84. Winnipeg	—	—	—	—	—
18. Riis, Burma II	45,00	45,50	-1,1	45,50	44,69	Nisu — (kr. kv.)	—	13,57	—	14,27	13,18
19. Tee, Or. Pek., Tselon (kg) . .	5,75	5,75	0	5,75	5,75	85. Hamburg (Manitoba I) . . .	12,11	11,83	+2,4	13,12	9,85
20. Kohv, Rio, Santos jne.	4,68	4,68	0	4,68	4,75	87. Chicago	18,35	13,08	-2,2	18,50	13,81
21. Heering, S. Matties (tünn) . .	33,50	33,50	0	33,50	35,00	88. Winnipeg	11,27	11,10	+1,5	11,78	11,26
22. " Mattius	42,50	42,50	0	42,60	—	Mais — (kr. kv.)	—	—	—	—	—
Õhitusmaterjal											
23. Telliskivid (1000 tk.)	40,00	40,00	0	40,00	35,00	89. Chicago	8,64	8,74	-1,6	8,65	12,67
24. Tsement (tünn) ¹⁾	6,45	6,45	0	6,45	6,38	Piim lahtiselt Tallinn (snt. lt)	—	—	—	—	—
25. Lubi	2,50	2,50	0	2,50	—	90. I v. piimakauplustele	11	11	0	11	—
26. Tsinkvalge (kg)	0,45	0,45	0	0,47	0,51	91. I v. piimatööstustele	10	10	0	10	—
27. Ooker	0,21	0,21	0	0,21	0,22	92. II v. piimakauplustele	10	10	0	10	—
28. Värnits	72,00	73,00	-1,4	71,00	64,50	93. II v. piimatööstustele	8,5	8,5	0	8,5	—
Metallid											
29. Raud, sordi	14,00	14,00	0	14,25	14,00	Või. (snt. kg)	157	157	0	144	135
30. Teras, vedru	24,00	24,00	0	24,00	25,00	94. Tallinn	160	160	0	160	145
31. Inglise	455,00	455,00	0	450,00	490,00	95. Kindrustatud hind	—	—	—	—	—
32. Sestina	41,00	41,00	0	48,25	29,00	Londonis.	241	228	+5,7	213	210
33. Vaskplekk, punane	157,50	157,50	0	135,00	165,00	96. Taani	—	—	—	—	—
34. " valge	140,00	140,00	0	160,00	142,50	97. Eesti	—	—	—	—	—
35. Tsinkplekk	69,00	69,00	0	69,00	67,50	98. Läti	—	—	—	—	—
Riie ja nahk											
36. Pauvillaneriie, bias (mtr) . .	0,56	0,56	0	0,56	0,56	99. Leedu	—	—	—	—	—
37. " mitkal	0,42	0,42	0	0,42	0,42	100. U-Meremaa	—	170	—	175	150
38. Tallanahk, Eesti nah. (kg) . .	2,45	2,45	0	2,45	2,15	Manchesteris.					
39. " Am. nah. I s.	2,50	2,50	0	2,65	2,43	101. Taani	245	234	+4,7	216	214
Kütteained, õlid jne.											
40. Kivisüsi, auru, Newcastle . .	2,65	2,65	0	2,71	2,50	102. Eesti	205	203	-1,0	191	175
41. " sapa	—	—	—	2,33	2,75	103. Läti	205	203	-1,0	191	182
42. Põlevkivi, I-a s.	0,80	0,80	0	0,80	0,85	104. Soome	213	214	-1,9	207	193
43. Turvas	0,83	0,83	0	0,83	0,83	105. Rootsi	220	216	+1,9	208	194
44. Põlevkiviõli	4,60	4,60	0	4,60	5,25	Berliinis.					
45. Nafta, Ameerika ja Poola . .	10,25	10,25	0	10,25	10,50	106. Saksas margivõli	356	356	0	356	376
46. Petroleum, Vene ja Am. . . .	11,25	11,25	0	11,25	10,50	107. Peem meireivõli	343	343	0	343	367
47. Bens., Riigi Põlevkivi, (lt) . .	0,28	0,28	0	0,26	0,27	108. Meireivõli	397	337	0	337	356
48. " Kiviõli „Estolin“ ⁴⁾	0,29 ²⁾	0,29 ²⁾	0	0,29	0,27	109. Kopenhaagenis. — Taani . .	134	184	+5,4	168	165
VAIKEMÜÜGHINNAD Tallinnas (snt. kg.)											
49. Rukkipüü	14,3	14,3	+3,5	14,2	12,9	Peekon. (snt. kg)					
50. Sepikujahu	—	30,0	—	27,6	18,3	110. Tallinn 60 — 72 kg. I s. . .	68 ²⁾	68 ²⁾	0	66	58
51. Manna	44	44	0	42	40	111. " { 55,5—59,5 " " " } . . .	58 ²⁾	58 ²⁾	0	61	53
52. Kartulijahu	28	28	0	28	25	112. " { 72,5—80,0 " " " } . . .	54 ²⁾	54 ²⁾	0	57	49
53. Kartulid	4,8	4,8	0	3,6	3,2	Londonis (kõrgem. not.)					
54. Suhkur	44	44	0	44	43	113. Taani	163	163	0	167	157
55. Sool	5	5	0	5	5	114. Eesti	150	167	-4,5	144	143
56. Piim, II valik	11	11	0	12	10	115. Läti	157	157	0	143	141
57. Lauavõi	135	180	+2,8	185	155	116. Leedu	162	162	0	151	152
58. Kõõgivõi	165	160	-3,1	163	140	117. Rootsi	173	173	0	161	166
59. Koor, rõõsk (liiter)	108	108	0	111	100	118. Hiri	150	157	-4,5	143	140
60. " hapu	100	100	0	100	90	Lina — Võru-Petsari.					
61. Kanamunad (paar)	15	14	+7,1	14	12	120. Riistna (R)	103	110	-1,8	119	132
62. Sealiha, keeduliha	80	60	0	58	50	121. Hoffsdreiband (HD)	99	101	-2,0	110	123
63. " praeliha	65	65	0	68	55	122. Dreiband (D)	90	92	-2,2	101	114
64. Loomaliha, supiliha	40	40	0	35	35	123. Ordin.-dreiband (OD)	78	81	-2,5	90	103
65. " praeliha	60	60	0	60	60	124. L. ordin.-dreib. (LOD)	66	70	-2,9	79	92
66. Vasikaliha, esim. veer.	45	40	+12,5	47	40	125. Takuprakk (H)	68	58	-3,5	67	80
67. " tag.	55	55	0	61	52	Mujal Estia.					
68. Lambaliha, esim. veer.	60	57	+5,3	57	50	126. Riistna (R)	107	109	-1,9	117	130
69. " tag.	65	60	+8,3	65	55	127. Hoffsdreiband (HD)	98	100	-2,0	103	120

1) fr. Rakvere; 2) 2./III — 8./III; 3) 24./II — 1./III; 4) tihes teedemaksuga; *) liiter.

Või sissevedu Inglisse ulatus käesoleva aasta jaanuaris 783 587 cwt-le möödunud aasta sama kuu 777 986 cwt vastu. Seega oli jaanuaris imporditud võikogus 1% võrra suurem kui möödunud aastal, kuid väiksem 13% võrra 1934. a. jaanuari sisseveost. Võrreldes eelmise aastaga on või sissevedu suurendanud Uus-Meremaa, Iiri, L.-A. Unioon, Taani, Holland, Eesti, Läti, Poola, Leedu, Ungari ja Argentina. Austraalia sisseveo suure vähenemise tõttu tõusis aga üldine sissevedu ainult 1% võrra võrreldes eelmise aastaga.

Võitagaravade kujunemine Inglises veebruari esimesel poolel näitas langustendentsi, kuna tarvitus osutus võrdlemisi suureks. Nii oli võid veebruari keskel külmutusmajades 445 000 kasti kuu alguses 465 000 kasti

vastu. Seejuures tuleb veel märkida, et nimetatud tagavarade seis osutub madalamaks eelmiste aastate tagavarade seisust, kuna samal ajal 1935. a. oli või Inglise külmutusmajades 466 000 kasti ja 1934. a. 750 000 kasti.

Siseturul võis märkida möödunud nädalal vöihindade püsimist, võrreldes eelmise nädala hindadega.

Nii maksus või snt kg:

Tallinnas	—	lauavõi	180—185 snt,	kõõgivõi	165—175 snt
Tartus	„	175—185 „	„	150—170 „
Viljandis	„	175 „	„	150—165 „
Pärnus	„	175—180 „	„	150—160 „
Valgas	„	175—185 „	„	150—175 „
Rakveres	„	185 „	„	165—175 „
Narvas	„	180—185 „	„	160—165 „

Möödunud nädalal väljaveetud võikogusest läks Inglisse 1045 tünni, Saksa 766 tünni ja Šveitsi 400 tünni.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul ilmnnes nõrgenemistendents. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering langes 4 š võrra tsentnerilt 84 š-le tsentner. Vaatamata sellele on praegune peekonihind 9 š võrra kõrgem kui läinud aastal samal ajal. Peekonihindade tase Inglises püsis käesoleva aasta esimese kahe kuu jooksul kogu aeg kõrgemal kui läinud aastal samal ajal. Kuigi peekonihind Londonis langes 4 š võrra, suudeti hoida peekonsigade noteeringut endisel tasemel. Käesoleval nädalal maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	63	58	52	
55,5—59,5 „	58	54	48	Sise-
72,5—75 „	58	54	48	turu-
75,5—80 „	54	50	47	hinnad

Ka peekonsigade noteeringud on käesoleval aastal tunduvalt kõrgemad kui läinud

aastal. Käesoleval aastal oli jaan. keskmine esimese sordi noteering 64,4 snt, kuid läinud aastal ainult 57 snt ja veebruari keskmine 63,5 snt 53,8 sendi vastu eelmisel aastal.

Eksporttapamajades tapetud sigade arv tõusis käesoleva aasta esimese kahe kuu jooksul 21 872 seale 18 475 sea vastu eelmisel aastal. Seega suurenes läbikäik 3 197 sea ehk 17% võrra.

Möödunud nädala lõpul saadeti Saksa 1966 siga. Kogusummas saadeti Saksa käesoleva aasta jooksul 15 448 siga, kuid üleantud sigade arv Weimaris on ligi 180 sea võrra madalam, kuna osa sigu surevad transpordil.

Seega on leping Reichstallelega 15 000 sea peale täidetud. Kuna uue lepingu kohta puudub selgus, on elussigade vastuvõtmine ekspordiks Saksa esialgu lõpetatud.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Veiste pakkumine möödunud nädalal oli keskmine. Nõudmine tagasihoidlik. Hinnad jäid püsima. Kuna märtsiga alates väheneb veiselihaksport poole võrra, siis on arvata, et käesoleval nädalal võivad hinnad ajutiselt nõrgeneda, kui pakkumine peaks liialt suurenema. Suurt hinnatõusu käesoleval aastal enam ei ole loota. Nuumveiste liha maksus 30—45 snt, keskmistel 26—31 snt, lahjadel 20—27 ja praakidel 15—19 snt kg. Elus-

kaalu alusel turustades tuleks nuumveistest nõuda 24—27 snt, keskmistest 20—25 snt ja lahjadest 17—21 snt ning praakidest alla 17 snt kg. Möödunud aasta hindadega võrreldes on käesoleva aasta sama ajavahemäku hinnad umbes 10 senti kg-ilt madalamad.

Vasikate ja vasikalihahinnad jäid püsima eelmise nädala tasemele ja loota on endiselt hindade püsimist.

Lammaste ja lambaliha hinnad kõvenesid

niisise- kui välisturgudel. Eksportlammaste hinnaks tapakaalu alusel turustades noteeriti Kr. 1—1.05 ja eluskaaluhinnaks franko saatejaam 41—46 snt kg. Eksportlammaste hinnad on möödunud aasta sama ajavahemiku hindadest kõrgemad 20 senti kg-lt. Siseturul maksus lambaliha 45—55 snt kg vastavalt sordile. Eluskaalust tuleks nõuda 28—36 snt kg. Möödunud aastal olid hinnad siseturul 10 senti madalamad.

Sealihahinnad nõrgenesid pakkumise suurenemise tõttu. Kuna nii Saksa kui ka mujale eksport katkes ajutiselt, laskisid eksporttapamajad osaliselt peekonkaalulisi sigu ka

siseturgu, mis suurendas pakkumist ja viis hinnad alla. Noored sead maksusid käesoleva nädala esmaspäeval 53—57 snt, lihasead 52—55 snt ja rasvasead 50—53 snt kg. Eluskaaluhinnad 40—45 snt kg piires. Hindade kõvenemist käesolevaks nädalaks ei ole loota.

Lihahinnad teiste linnade turgudel (snt kg).

	Sealiha	Veiseliha	Vasikaliha	Lambaliha
Tartu	42—46	18—30	25—35	40—45
Viljandi . . .	45—53	25—35	35—45	40—43
Pärnu	49—55	30—50	30—35	50
Valga	44—48	30—35	28—35	33—37
Rakvere . . .	44—51	25—38	30—45	38—45
Narva	55—58	30—40	22—30	50—55

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteerimiskomisjon noteeris 2. märtsil s. a. endised piimahinnad, s. o.: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 11 snt. ja müügil piimatööstustele 10 snt. liiter. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10 snt. ja müügil piimatööstustele 8—9 snt. liiter. Piima pakkumine on suurenenud võrreldes mõne nädalaga varem, mis tingitud piimatoodangu hooaegsest suurenemisest värskest lüpsmatulnud lehmade arvel.

Praegu kaalutakse vastavates ametiasutistes piimaturu ümberkorraldamise kavatsusi. Nimelt on tervishoiu, piimahinna reguleerimise ja parema piima suurema leviku seisukohalt kaalumisel II valiku rööskpiima pastöriseerimise sundus. I valiku rööskpiim jääks siis ilma pastöriseerimata müügil ja seda võiks igast piimakauplusest lahtiselt

vabalt saada, kuna pastöriseeritud piim oleks siis kinnistes pakendites müügil. Mitmed asutised, kelle poole on pöördutud seisukoha saamiseks on pastöriseerimist pooldaval seisukohal, kuna aga linnavalitsus on asunud sundpastöriseerimise suhtes eitavale seisukohale. Küsimus on otsustamiseks vastavates ministeeriumides ja lõplik seisukoht selles asjas on veel võtmata.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal:

	1. valik		2. valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	14	12—13	12—13	11—12
Tartu	13—14	—	—	9—10
Narva	—	—	—	10
Pärnu	16	—	—	11
Viljandi	13	—	—	10
Rakvere	11	—	—	9
Valga	13	—	—	8—9
Haapsalu	—	—	10	7—8

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Möödunud nädala kohta noteeriti tähtsamail teraviljaturgudel järgmised hinnad kr. kv kohta (sulgudes toodud eelmise nädala noteeringud):

rukis: Chicago 8.09 (8.19), Winnipeg 6.36 (6.42), Hamburg (La Plata) 7.85 (7.87); nisu: Chicago 13.35 (13.06), Winnipeg 11.27 (11.10), Liverpool 12.11 (11.83); mais: Chicago 8.64 (8.74).

Chicagos avaldas hindade tõusule ergutavat mõju üheltpoolt teated külmakahjude mõjust talinisuorastele ja teisalt suurveskrite intensiivsem nisutülesost. Winnipegi hinnad

kõvenesid peamiselt paranevate ekspordivõimaluste tagajärjel.

Argentiinas on müüd nisulõikus täielikult lõpetatud ja tõenäoliselt ületab saak koguselt kui ka omaduselt eeslõiged eelhinnangud. Väljavaated maisitoodangu kujunemiseks on üldiselt head, vaatamata sellele, et viimasel ajal valitseva kuivuse tagajärjel mõnes kasvatusrajoonis on seisukorra hinnangud halvenenud võrreldes eelmise kuuga.

Euroopa nisuhindade paranemisele mõjus tunduvalt kaasa Prantsuse valitsuse hiljutine otsus, mis käib edaspidise nisueksporti lõpe-

tamise kohta. Prantsuse oma juurdemaksudega nisukasvatatajale soodustas laialdast nisukasvatamist, mis ületas tunduvalt sise- maise tarvituse ja mille ülejäägid turustati teisis sissevedajais riiges. Vastava otsuse kehtimahakkamist põhjustas peamiselt nisukasvatuse tagasimineku ja liigsete tagavarade vähenemine.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Kui Vene linamonopoli katsed müüa oma lina Saksa k. a. jaanuaris nurjusid valurata- ja kliiringuraskuste tõttu, algasid Lääne-Euroopa ketrajad üldist aktsiooni linahindade allasurumiseks. Teatud määral see õnnestuski, tingitult osalt vene lina müü- mata tagavarade suuruse selgusetusest, osalt Eesti, Leedu ja Poola linaeksporditöride orga- niseerimatusel, kuna nad võidu ruttasid ket- rajatele tegema hindades järeleandmisi.

„Dundee Prices Current & Trade Report“ andmeil olid Ida-Euroopa linade hinnad nael- sterlingites 1 inglise tn eest cif Ida-Inglise sadamad järgmised:

	26. II 86	19. II 86	22. I 86
Petseri-Võru R	£ 72	£ 78/—	£ 76/10
Pärnu ülepuhastatud	£ 72	£ 73/—	£ 76/—
„ takk I sort	£ 55	£ 55/—	£ 60/—
Läti Liivi R	£ 73	£ 75/10	£ 79/—
Vene kasteleo IV gr. I s.	£ 80	£ 81/—	£ 87/—

Nagu siit nähtub, on linahinnad välistur- gudel k. a. 22. jaanuarist kuni 26. veebruar- imi langenud £4—£7 inglise tn kohta või 7—12 eesti senti 1 kg kohta.

Kas ja kui palju linahinnad langevad edasi, selle kohta ei anna välisturu praegune seisund veel selgust. Selgus puudub nimelt Vene linamonopoli müümata tagavarade kohta ja samuti selle kohta, kas venelased

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Käesoleva aasta esimese kahe kuu jooksul oli kartulite väljavedu õige elav. Veebru- aris veeti kartuleid välja ligi 17 000 kv. Läänud aasta veebruaris seisis kartulieksport täiesti. Kui veebruari väljaveole juurde ar- vame eelmise kuu väljaveo, siis käesoleval aastal on veetud välja umbes 28 000 kv kar- tuleid 7 000 kv vastu eelmisel aastal samal ajavahemikul.

Veebruaris püsinud külmad ilmad ei lask-

Väikemüügihinnad siseturul (kr 10 kg).

	Tal- linn ¹⁾	Tartu	Vil- jandi ²⁾	Pärnu	Valga
rukis	0.17	1.20	1.20	1.30	1.20
nisu	0.20	2.10	2.00	2.05	1.80
oder	0.18	1.20	1.40	1.55	1.25
kaer	0.18	1.00	1.00	1.20	0.90
rukkijahu	0.17	1.30	1.40	1.50	1.30
sepikujahu	0.30	2.70	2.60	—	2.80

¹⁾ kg hinnad; ²⁾ hinnad kauplustes.

oma müükkidega kravatsevad rutata või oodata.

Talinnas linahindade noteerimiskomis- joni koosolekul 28. II k. a. noteeriti lina ja taku kokkuostuhinnad sentides 1 kg eest franko (kokkuostu laadu riiklikkude standard- sortide alusel järgmiselt:

		Petseri- ja Võrumaal	Mujal Eestis
ristna	R	108	107
hoffsdreiband	HD	99	98
dreiband	D	90	89
ordinardreiband	OD	79	78
low-ordinardreiband	LOD	68	67
takuprekk	H	56	55
takk I sort			68
„ II „			56
ehtustakk			17

Kuna äsjavalitsenud kõva külm talkistas linaharimist ja hind ei meelitanud lina turule tooma, valitses linakaubanduses viimase paa- ri nädala jooksul tagasihoidlik meeleolu. Linalaadad olid väikesed: nii toodi 10. veebr. Rääpina laadale ainult 5 000 kg lina, kuna paari aasta eest oli samal laadal üle 50 000 kg lina.

Petseri laadal 2. III 1936. ostsid kaup- mehed talupidajailt kokku umbes 55 000 kg lina, hinnaga 110 senti kg ristna standard- sordi alusel. Osa talupidajaid pidas hinda madalaks ja viis lina koju tagasi.

nud maal kartulite kokkuvõtmist teostada. Läänud nädala lõpul ja selle ajal tuli mõni vagun kartuleid Tallinna.

Senini söögikartul on enamasti läinud Ing- lise ja Rootsi turgudele. Praegu ollakse saat- misega tagasihoidlik, sest hinnad pole vas- tuvõetavad.

Kuna läinud nädalal kartulitehingud puu- dusid, jäi noteering sel nädalal ära.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Ilmade soojenedes algas elavam liikumine ka aedviljaturul. Hinnad aga ei ole siiski muutunud kuigi palju. Õunte hind püsib jõulueelsel tasemel ja viimastel päevadel näitas pigem langust kui tõusu. Soojad ilmad mõjusid suuremate koguste turulelaskmisele soodsalt ja ostjaskond on tagasihoidlik, kuna välismaise puuvilja, eriti apelsinide pakkumine, on muutunud elavaks. Apelsinide hinnad, milliseid lubati tuua sisse suuremal määral, langesid viimaste nädalate jooksul ja mõjutasid ka õunte hinda. Neil põhjusil näeme, et selle aasta veebruari õunte hind on madalam kui möödunud aastal samal ajal.

Praegu müüakse paremaid sibulaõunu õunakeldreis 60—70 snt kg, kuna möödunud aastal neid müüdi 80—100 snt kg.

Turuhind keskmistel õuntel on 40—50 snt kg.

Sibulate hind kerkis külmade ilmade

ajal ja see püsib veel praegugi. Suurel viisil müüakse sibulaid 15—16 snt kg. Tallinna turul tõusis jaemüügihind isegi 20—25 snt-ni. Sibulate eksport seisab peagu täielikult, kuna Soome ei olnud meil võimalik sibulaid müüa sobiva hinnaga.

Jaemüügil maksti Tallinna turul:

petersellidest	100—120	snt	kg
sellereist	80—90	"	"
porgandeist	18—20	"	"
peakapsast	18—20	"	"
kõrvitsast	20—25	"	"
küüslaugust	80—100	"	"
sibulatest	20—25	"	"
värsk. petersellidest	6—7	"	kimp
" sibulast	4—5	"	tk
õuntest	80—60	"	kg
apelsinidest	12—35	"	tk
sidrunest	12—15	"	"

Lähemal päevil on loota juba värskete rediste ja värske salatit turuleilmaumist kasvumajadest.

KALATURG. — FISH MARKET.

Kalakauba väljaveos omab esmajärgulist tähtsust koha, ning suurima osa ekspordkohast annab Pärnu laht. Käesoleva aasta kalapüügi hooajal on aga Pärnu lahe kohatoodang vähenenud õige tunduvalt, mis mõjub omakorda kalakaubandusele. Möödunud nädalal saabus Tallinna kalaärdele, peale teiste kalaliikide, õige suurel määral ahvenaid, mis võimaldas katta täiel määral siseturunõudeid ja välismaale saata veel 6550 kg, peamiselt Soome, Rootsi ning isegi Prantsusse 1000 kg.

Siseturul valitses üldiselt rahuldav tegevus. Tallinna kalaturul oli tunda väikest hinnalangust.

Räimeturul tegevus elavnes, sest räimi

tuli müügile juba suuremal kogusel. Räimehind 20—23 s. kg.

Värsked ja soolakala turuhinnad 25.—29. II.

	Tallinn	Tartu	Narva
koha, värsked	90—130	100—110	125
ihes, "	60—110	50—100	—
meresaig "	50—80	—	—
haug	40—70	35—50	45—60
ahven	15—40	10—30	20—35
latik	25—60	15—40	20—60
rääbis	—	50	—
luts	30—35	25—30	45
meretint	30—60	—	60
vimm	25—40	—	—
särg	—	10—12	—
säinas	—	20—25	—
räimed, soolatud	20—25	—	15—20
kilud, "	40—50	—	50

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

KAUBANDUSOLUD INGLISES. — TRADE CONDITIONS IN GREAT BRITAIN.

Dr. V. Raud.

Kaubanduse areng Inglises kujunes möödunud aastal soodsalt. Hinnad näitasid tunduvat tõusu, sise- ja väliskaubanduse läbikäigud suurenesid.

Hinnad. Suurkaubanduse hinnad tõusid Prices. 1935. a. õige tunduvalt. „Economist“ andmeil olid suurkaubanduse hindade indeksid Inglises ja teisis tähtsamais mais järgmised:

	S. Briti <i>Gr. Britain</i>	P.-Am. <i>U. S. A.</i>	Prantsuse <i>France</i>	Saksa <i>Germany</i>
	Ühendr. (September 1931 = 100)			
Detsember . . . 1934	109,4	114,1	77,7	93,0
Jaanuar . . . 1935	110,3	118,3	79,1	92,8
Vebruar . . . "	109,9	118,9	78,4	92,7
Märts "	109,4	116,9	77,7	92,6
Aprill "	110,5	118,6	78,2	92,6
Mai "	113,5	119,3	79,8	92,7
Juuni "	112,7	118,3	77,7	92,9
Juuli "	112,7	120,2	75,9	93,9
August "	112,4	122,2	77,5	94,1
September "	115,7	124,0	78,0	94,1
Oktoober "	118,4	123,2	79,1	94,6
November "	118,0	122,5	79,3	94,7
Detsember "	118,1	121,9	80,7	94,9

Toodud tabelist nähtub, et Inglises ja Am. Ühendriiges (sterling- ja dollarmais) on hindade tõus olnud kiirem kui kullabloki-mais.

Sisekaubandus. Sisekaubanduse paranemist *Domestic Trade.* on Inglises märgata 1933. a. saadik ning novembris 1935. a. ületas jae-kaubanduse läbikäigu indeks 1933. a. sama kuu oma 15% võrra.

Jaekaubanduse läbikäik veebruaris—novembris 1935 suurenes Inglise panga (Bank of England) andmete järgi võrreldes eelmise aasta sama ajavahemikuga 5,7% võrra. Läbikäigu suurenemine on eriti märgatav toitainete läbimüügis (7,3%). Üksikuist rajoonidest oli läbikäigu tõus suurim Lõuna-Inglises (7,1%) ning väikseim Šotis (4,7%). Samal ajal olid kaupade tagavarad 1935. a. novembri lõpul keskmiselt 0,3% võrra suuremad kui eelmisel aastal samal ajal.

Need andmed räägivad selget keelt jõukuse tagasituleku kohta Inglises.

Väliskaubandus. Vaatleme allpool Inglise *Foreign Trade.* väliskaubanduse kujunemist üldse ning karjasaaduste sissevedu eraldi.

Väliskaubanduse üldine läbikäik suurenes Inglises 1935. a. võrreldes eelmise aastaga 5% võrra, kusjuures sissevedu suurenes 3,5% ja väljavedu 7,6%. Väliskaubanduse läbikäik oli (tuh. £):

	1935	1934	Suurenemine
Sissevedu	756 936	781 414	25 522
Väljavedu	425 921	395 986	29 936
Reakeport	55 265	51 243	4 022

Väliskaubanduse läbikäigu suurenemise kõrval on 1935. a. märgata ka teatavat väliskaubandus-bilansi paranemist. Olgu tähendatud, et Inglise kaubandusbilansi paranemise tähtsamaks teguriks on olnud Inglisele soodsamaks muutunud kaubandusbilanss Skandinaavia ja Balti riikidega. 1935. a. vähenes sissevedu Inglise sellest riikide rühmast võrreldes eelmise aastaga 2% võrra, väljavedu aga suurenes 12% võrra.

Sissevedu. Tähtsamate kaubarühmade ja *Imports.* üksikute meid huvitavate kaubaliikide sissevedu Inglise oli (tuh. £):

	1933	1934	1935
1. Toit, jook & tubakas . . .	339 834	346 588	355 956
Sellest:			
Liha	77 536	81 519	77 796
Karjasaadused	55 127	52 878	58 443
2. Toorained ja poolvalmissaadus.	130 398	209 506	211 758
Sellest:			
Mets ja metsasaadused	29 863	39 497	35 564
Lina, kanep, jne.	7 240	8 497	9 856
Paberitööstuse toorained	9 342	11 110	10 762
3. Valmissaadused	150 964	171 366	185 131
Sellest:			
Puusaadused	5 143	5 559	6 170
Paber, papp, jne.	12 047	13 126	13 507

Toitainete rühmas põhjustas sisseveo väärtuse tõusu peamiselt üldine hinnataseme tõus sellesse rühma kuuluvaile kaupadele. Toor- ja poolvalmissaaduste rühmas on sisseveo tõus võrdlemisi väike. Tunduvat tagasiminekut näitab metsa ja metsasaaduste sissevedu. See on seletatav asjaoluga, et 1933. ja 1934. a. ostis Inglise sisse suuri metsatagavaru. Märksa suurenes sisseveo väärtus valmissaaduste rühmas, mille üle inglise tööstur erilisel ei rõõmusta. Ses rühmas tõusid eriti metallitööstuse (mitte rauast ja terasest) saadused.

Väljavedu. Tähtsamate kaubarühmade ja *Exports.* üksikute meid huvitavate kaupade väljavedu Inglise oli (tuh. £):

	1933	1934	1935
1. Toit, jook ja tubakas	27 764	30 454	31 638
2. Toorained ja poolvalmissaadus.	45 987	48 258	52 799
Sellest:			
Süsi	31 426	31 854	31 559
Vill, villased vaibad	5 816	5 978	8 173
3. Valmissaadused	281 697	304 841	328 937
Sellest:			
Raud, teras ja nende saadused	29 879	35 092	37 093

	1933	1934	1935
Teised metallid ja nende saadus.	12 143	11 890	14 085
Masinad	27 143	32 806	38 495
Puuvillane lõng ja riie	58 933	59 096	60 178
Villane lõng ja riie	25 562	28 849	30 379
Keemilised ained	18 568	19 557	20 420
Sõiduriistad	22 053	24 142	28 332

Ülaltoodud tabelist nähtub, et väljaveo tõus 1935. a. toimus peamiselt valmissaaduste väljaveo suurenemise arvel. Eriti märgatavalt suurenes ses rühmas masinate ja sõidukite (arvatud ühes lokomotiivid, laevad, lennukid) väljavedu. Väheste eksportainete hulka, milliste väljavedu näitab tagasiminekut, kuulub ka kivisüsi.

Väliskaubanduse läbikäigu suurenemine (5%) ning eriti väljaveo suurenemine (7,6%) näitavad, et Inglise majanduslik seisund paraneb kiiresti. Siiski aga on Inglise väliskaubanduse läbikäik veel kaugel kriisieelsest (1929) tasemest. Toome allpool võrdluseks andmed Inglise väliskaubandusliku läbikäigu kohta varemial aastail (milj. £):

	Sissevedu	Väljavedu	Reeksport	Kokku
1929	1 220,3	729,9	109,7	2 059,9
1931	861,3	390,6	63,9	1 315,8
1933 (madalseisu-a.)	675,0	367,9	49,1	1 092,0
1935	756,9	425,9	55,3	1 238,1

Nende andmete võrdlusele ei tule unustada, et väliskaubandusliku läbikäigu väär-tuse langus on viimaseil aastail tingitud hin-dade langusest.

Kuna 1933. a. oli Inglise maksebilanss passiivne ning 1934. a. vaevalt tasakaalus, siis asjatundjate arvamise järgi oli 1935. a. maksebilanss Inglise taas aktiivne.

Inglise väliskaubandus riikide järgi.
British Foreign Trade by Groups of Countries.

Väliskaubanduse statisti-kast selgub, et aruande-aasta kestel oli sisse- ja väljaveo netovahekord umbes 1:1,7 vastu. Samal ajal oli väliskaubandusbilansi

passiivsus välisriikidega suurem (1:2 vastu), kui asumaadega (1:1,4 vastu). Seega on asumaad inglise kaupadele paremaiks ost-jaiks kui välismaad.

Inglise väliskaubanduse läbikäik oli üksi-kute riikide rühmadega (tuh. £):

Briti maadega (kokku).

	<i>British Countries (total).</i>		
	1933	1934	1935
Sissevedu	249 137	271 285	284 567
Väljavedu	163 517	185 573	204 314
Reeksport	10 443	11 077	10 966

Välisriikidega (kokku).

	<i>Foreign Countries (total).</i>		
	1933	1934	1935
Sissevedu	425 879	460 129	473 070
Väljavedu	204 392	210 412	221 607
Reeksport	38 638	40 167	44 303

Skandinaavia ja Balti riikidega.

	<i>Scandinavian and Baltic Countries.</i>		
	1933	1934	1935
Sissevedu	33 471	33 980	36 567
Väljavedu	32 136	37 013	41 495
Reeksport	3 088	3 878	4 173

Eestiga.

	<i>Estonia.</i>		
	1933	1934	1935
Sissevedu	1 217	1 996	1 925
Väljavedu	366	442	630
Reeksport	92	193	221

Seega muutus Inglisele 1935. a. kaubava-hetus Skandinaavia ja Balti riikidega sood-samaks, kuna väljavedu neisse maisse on eel-mise aastaga võrreldes suurenenud 12% võr-ra, sissevedu aga vähenenud 2% võrra. Mis puutub kaubavahetusse Eestiga, siis on Ing-lise andmeil väljavedu Eestisse suure-nenud 54%, sissevedu aga vähene-nud üle 9%.

Kaubandus-politika.
Trade Policies.

1932. a. loobus Briti Valitsus majanduskriisi mõjutusel lõp-likult vabakaubandusest. Sis-seveotollide kehtimapanek ning nende tõst-mine üksikuile ainele on kestnud sest saa-dik. Kui veel tollide siseseadmise ajal ning ka järgneval aastal, mil Londonis peeti üle-maailmset majanduskonverentsi, osa Briti avalikust arvamisest pooldas liberaalsemat kaubanduspoliitikat, siis ei leidnud juba 1935. a. vabakaubanduslikud tendentsid mingit poolehoidu ning oli selge, et Inglise on võt-nud täiesti omaks oma maa saaduste tolli-kaitse põhimõtte.

Üheks tähelepanuväärt sammuks, mida Briti Valitsus astus 1935. a. kaubanduspoliitiliste vahekordade lahendamisel ning mis tuli toime 1936. a. esimestel päevadel, oli kühiringlepingu sõlmimine Hispaaniaga. See leping on esimene sellesarnane senises Briti

Valitsuse poolt sõlmitud lepingute süsteemis. Kuna kliiringlepingute süsteem valuutavaaseis riiges mõjub kaubandusbilansi tasakaalustamise suunas, tuleb üksikuil mail, kel kaubavahetus passiivne või tasakaalustatud, vaadata Briti üleminekule kliiringlepinguile teatava murega. Ei ole aga tõenäoline, et Briti Valitsus hakkab arendama välja kliiringlepingute süsteemi, kuna see on Inglisele tema aktiivse maksebilansi juures kahjulik.

Kaubanduslepingud, millised Briti Valitsus sõlmis Ottawa lepingute järgi Skandiinaavia ja Balti riikide rühmaga, s. o., maa-dega, kes varustavad Inglisele toitaineiga, on töötanud Inglise seisukohalt rahuldavalt. Võib arvata, et need lepingud leiavad väikeste muudatustega pikendamist ka peale nende lõppemist arvatavasti ajani, mil uuendatakse Inglise ja ta asumade vahelised lepingud (1937. a. sügisel).

INFORMATSIIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIIVA

23. veebruaril 1936. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 129 893,10	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	538 252,43
välisraha	1 170 036,92	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	3 808 078,63	a) pangatähed liikvel	41 541 170,—
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	7 987 240,86	valitsuse	16 692 631,30
põllumajandusl.	1 319 219,68	pankade	7 001 593,33
metsatööstusl.	23 567,90	teised	3 237 482,03
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>	9 330 028,34	4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	26 981 706,66
valitsusele	—		7 493 153,21
teistele *)	11 152 833,60		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>			
<i>Property and Equipment</i>	2 977 137,40		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	19 434 279,31		
	<u>81 502 282,30</u>		<u>81 502 282,30</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 51,55 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 2 404 894,27
Includes Ekr. 2 404 894,27 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SAKSA.

Hinnad ja elatusmaksumus Saksas 1935. a.

Prices and Cost of Living in Germany in 1935.

1935. a. vastavalt väliskaubanduse vähenemisele püüti arendada oma maa saaduste töötlemist. See toimus osalt — nagu tekstiilsaaduste (vill, lina ja kunstlikud saadused) ja loomatoiduviljade juures — maailmaturuhinnast kõrgema hinnaga. Järelikult mida enam läks oma maa saadusi turule, seda rohkem tõusid hinnad.

Hindade tõus pole aga mõjustatud üksi kaubanduspoliitikast, vaid ka põhjustatud majandusliku läbikäimise elavnemisest. Suurema tarviduse täitmiseks tuli lasta turule kõrgemaväärtuslikku kaupa või vedada teda kohtadest, kust transport tuli võrdlemisi kallim. Majanduses kutsus see välja käitiskulude otselkohest tõusu. Ka mõjustas hindade tõusu Saksas toorainete hindade tõus maailmaturul.

Et vältida liiga järsku hindade tõusu, seati sisse väga kõva hindade kontroll. Seadusega 5. XI 1934 seati sisse riigikomisjar hindade järelevalvamiseks, ning mitmesuguste seaduste ja määruste tagajärjel võis siis tõsta hindu eeltähendatud komisjari erilool.

Hindadekomissar seadis endale muuseas järgmised ülesanded: jälgida 1931. a. eeskirja täitmist ärivaateakendel väljapandud asjade hindade juurdemärkimise kohta. Hindade järelevalve ehituse alal, mis mõjustas viimasel ajal riiklikkude ehitiste tagajärjel kõvasti hindade tõusu. Järelevalve korraldamine võistluse alal. Järelevalve kaupade liikumise üle. Anda eeskirju ligi 50-le asutisele, kelle võimupiiridesse kuulub ka hindade kontrollimine jne.

Kuna juuni lõpul 1935. a. lõppes hindadekomissari volitus, läks hindade järelevalve taas vastavate ministereeriumide kätte.

Mitmesuguseil põhjusil 1934. a. kuni 1935. a. lõpuni tõusid suurmüügihinnad 2,4% ja elatusmaksumus 1%.

	Suurmüügihindade indeks		Elatusmaksumuse indeks			
	1918	muut. =100	1918/14	muut. =100	1918/14	muut. =100
Dets. 1935	103,4	—	123,4	—	120,9	—
„ 1934	101,0	+2,4	122,2	+1,0	119,1	+1,5

Hindade tõus 1935. a. oli väiksem võrreldes eelmise kahe aastaga. Muudatused %%-des:

			Suurmüügi-hinnad	Elatusmaksumus
Dets. 1933	dets. 1932	vastu	+4,1	+2,0
„ 1934	„ 1933	„	+5,0	+1,3
„ 1935	„ 1934	„	+2,4	+1,0

1935. a. näitavad tugevat hinnatõusu talploomade hinnad. See tõus on tingitud peamiselt 1934. a. halvast viljasaagist; teisalt aitas hinnatõusule kaasa välisraha puudusest olenev liha ja loomade sisseveo piiramine. 1935. a. lõpul olid veiste hinnad 32%, vasikate 55%, sigade 6% ja lammaste 32% kõrgemad kui detsembris 1934. Keskmine hinnatõus loomade ja lihahindade alal oli sama aja jooksul 18%, väikemüügil 7%.

Toorainete ja poolvalmiskaupade, mis toodi sisse välismaalt, hinnad tõusid detsember 1934 — detsember 1935 5,3%, kuna sisemaal valmistatud kaupade hinnad langesid 0,1%. Väliskaupade hindade tõus Saksas vastas hinnatõusule maailmaturul.

Välismaalt sisseveetavate toorainete hindade tõus andis end tunda ka Saksas valmistatud valmiskaupade juures. Näiteks tõusis väikemüügil tekstiilkaupade hind umbes 3%. Samuti ka suurmüügil on märgata teatavate tekstiilkaupade hindade tõusu, kuid kindlate palganormide sisseseadmise suudeti vältida suuremat hinnatõusu. Nahatööstuses oli välismaal nahahindade tõusu tagajärjel väike nahasaaduste hindade tõus, kuid see ei ole end veel avaldanud väikemüügil.

Mitte arvestades liha- ja loomahindade tõusu ning välismaalt sisseveetavate toorainete hindade tõusu võib tähendada, et muude kaupade alal oli üldine keskmine hinnatõus väga väike — ainult 0,2%. Igatahes on hindade muutus toimunud põllumajandusele kasulikult suunas.

Elatusmaksumuse tõusu põhjustas 1935. a. lihahindade suur tõus. Teiste kaupade hinnad näitasid ainult aastaegadest tingitud muudatusi. Toitainest tõusid dets.

1934 — dets. 1935. a. peale liha- ja lihasaaduste hindade rasvainete, aedvilja-, juustu- ja riisihinnad, kuna langesid kartulite, muna- (mida praegu üldse ei ole saada), herneste ja kohvihinnad. Võrreldes dets. 1934 olid dets. 1935. a. toidainete hinnad 1,9% kõrgemad. Seejuures peab tähendama, et leivahind püsis muutumatuna. Kehakatte alal olnuks tõus eriliselt tugev, mõjutatuna välisturust, kui mitte valitsus ei oleks kar-

mide abinõudega nii töölise palkade kui ka käitiskulude korraldamise ajal astunud vahele, mille tagajärjel tekstiil- ja nahasaaduste hinnad tõusid dets. 1934 — dets. 1935 ainult 2,9%.

Korterihindade ajal oli 1935. a. jooksul ainult väike tõus 0,1% ja mis oli ka teatava määranu põhjustatud mõningate maksude ümberkorraldamisest. Üldine elatusmaksumus tõusis 1935. a. jooksul Saksas 1,2%.

BELGIA. Belgia välislaenude konvertimine. — *Conversion of Belgian Foreign Debt.*

Ümberlaenustamisele on võetud 100 000 000 dol. välislaenu, mille Belgia tegi 1926. a. ja mis tuntud „stabilisatsioonilaenu“ nime all. See laenu kaeti Ameerika, Inglise, Hollandi, Rootsi ja Šveitsi rahaturgudel. Laenu oli 7%-ne ja vastavalt laenulepingule võis teda tasuda mõnel protsendimaksamise tähtpäeval eelkäiva kuuekuise ülesütlemise järgi. Ühtlasi oli nähtud ette tagasimaksumise kursina 105 nominaalhinnast ning tasumisele tulev summa pidi olema ühtlaselt ositatud laenu turu- dade vahel.

Praegu on sellest laenust veel tasumata £ 7 674 500, \$ 12 656 000, 28 808 000 šveitsi franki ja 8 132 000 rootsi kr., kusjuures arvestades 5% tagasimaksumispreemiat, see moodustab kokku 2 033 milj. belgia franki.

Kuna peetud läbirääkimised odavaprotsendilise välislaenu saamiseks andsid häid tagajärgi, teatas Belgia valitsus „stabilisatsioonilaenu“ paberite pidajatele laenu tasumise- st 1. novembriks 1936. a.

Üheaegselt sellega anti valitsusele kuninga korraldusega volitus sõlmida lepinguid 4%-se laenu saamiseks Inglise ja Hollandis £ 8 600 000 ulatuses ja Rootsis 20 milj. rootsi kr. ulatuses. Seega tasutakse Ameerika ja Šveitsi „stabilisatsioonilaenu“ osa uuesti- sõlmitavate laenude ülejääkidest.

Laenuleping Inglise ja Hollandis kirjutati juba alla järgmisil tingimustel: laenu

emissiooni kurs on 98½ nominaalhinnast. Laenu kannab 4% ja hakkab kandma protsente alates 1. XI 1935. a. Endise laenu väärtus paberite pidajail, kui nad on nõus oma laenu konvertima, on õigus 6½%-sele lisatasule, mis moodustab vahe vana laenu 105%-st tasumise kursist ja uue 98½%-se emissioonikursist. Pealeselle on neil õigus saada 3 lisaprotsenti ikuni 1. XI 1936. a.

Pealeselle on laenu koormatud veel 1,5%-se amortisatsioonikohustusega, mis kullaldane, et tasuda laenu 33 aasta jooksul. Laenu võib tasuda viie aasta pärast 2%-se lisapreemiaga või 10 aasta pärast nominaalhinnaga.

Rootsis sõlmitava laenulepingu tingimused lähevad veidi lahku inglise laenu omast. Väljalaske kurs on Rootsis 98, ja amortisatsiooniprotsent 2,4 nii et laenu oleks tasutud 25 aasta pärast.

Belgia välislaenu sõlmimine soodsail tingimustel on mõjunud hästi välismaa rahabörsidel. Kuid ta mõju on valitsusele vist tähtsam siseriigis, kus peale mitmesuguste laenude konvertimise tõttu usk riigi laenuesse oli langemas. Siseriigi laenude kursid on juba tõusuhoos, mistõttu valitsusele vabaneb arvatavasti võimalus vabastada summasid, mida ta kursi hoidmiseks oli sunnitud panema välja seks loodud fondist.

Belgia-Leedu kaubanduslike läbirääkimised. — *Belgo-Lithuanian Trade Conference.*

Brüsselis peetakse praegu Belgia-Luxemburgi ja Leedu kaubanduslike läbirääkimisi kontingentide ja aegunud kaubanduslike ja finantsvõlgade küsimuse korraldamiseks 1936. a. Leedu poolt võtavad läbirääkimisist osa aj. esindaja Brüsselis Gylys ja Lee-

du Välismin. majandusdepartemangu direktor Norkaitis.

Dir. Norkaitis andis „l'Intepandance Belge'ile“ jutuaajamise, milles ta seletas:

„Minu sõidu eesmärgiks on korraldada Belgia-iga-aastaste kontingentide küsimus. Vi-

maste aastate jooksul näitab Belgia-Leedu kaubavahetus tõususuunda. Mõõdunud aastal vedasime Belgiasse kaupu ligi 100 milj. liti eest, nii et Belgia on meie tähtsamaid väljaveomaid. Ma võin juba praegu ennustada uut tõusu 1936. a. Meie oleme Belgia eksportöridele annud suuri võimalusi, olles veendumusel, et meie kaubavahetuse võimalused tulevikus on suured. Tööstusriik nagu Belgia, ja põllumajandusriik nagu Leedu täiendavad teineteist hästi. Juba mitme nä-

dala eest seadsime sisse regulaarse laevaühenduse Klaipeda ja Antverpeni vahel. See on Leedu esimene laevaliin, millel sõidavad kaks laeva, mis kannavad esimesina Leedu lippu. Meie kavatseme veel osta laevu juurde, et kindlustada selle laevaliini korralikku töötamist. Laevaliin on andnud senini häid tagajärgi. Antwerpen on Leedule tähtsaks sadamaks transiidi jaoks Lääne-Euroopasse, Prantsusse ja Šveitsi."

Kartulite sisseveo vabastamine sisseveoloa maksust Belgias.

Potato Import Exempted from Import Licence Taxes in Belgium.

Kuninga korraldusega 19. II s. a. on kartulite sissevedu Belgiasse kuni 31. V 1936

vabastatud sisseveoloa maksust, mis oli Fr. 5.— 100 kg-lt.

INGLISE. Inglise metsaostud Venest. — *English Purchases of Russian Timber.*

Läbirääkimisel vene metsa ostu asjus ei suudetud jõuda kokkuleppele teatud kindla koguse kohta, nagu eelmisel aastail. Läänud aastal ei suutnud vene temale lubatud kvootet — 425 000 std — täita. Nüüd müüakse Inglise vene metsa vabal müügil nagu kõigi teiste riikide metsa, ning nähtavasti väga hea eduga. Esialgu võistlevad importörid just vene metsasaaduste juures, kuna teiste maade metsaaduste ostudel valitseb peagu vaikus. Arvatakse, et vene metsa müüakse käesoleval aastal Inglise umbes 400 000 std. ümber. Vene metsaaduste väljavedu kõigisse maasse kokku arvestatakse käesoleval aastal umbes 950 000 std 1 084 000 std vastu eelmisel aastal.

Soome on muutunud senini käesoleva aasta arvel Inglise veidi üle 400 000 std. Metsaoksjonite ajal olid aga hinnad madalad ja seepärast ei julgenud paljud saeveskid endid varustada suuremate tagavaradega. Ja kuna palgihinnad olevat nüüd märksa kõrgemad, siis võivat osta ainult eeldusel, et laudade, plankude jne. hinnad jäävad püsima või veelgi tõusevad, selles ei julgeta aga olla kindlad ja see pidurdavat omajagu Soome toodangut ning müüki Inglise.

Müügid Rootsist arvatakse 820 000 std, mis olevat küll veidi rohkem kui eelmisel aastal, kuid vähem kui paljudel teisel viimaseist aastaist.

Käesoleval aastal on oodata metsaaduste väljaveo vähenemist ja madalale tase-

mele jäämist kolme Euroopa tähtsama metsa väljaveomaa poolt.

Kanada müüs läinud aastal Inglise oma metsa 60 000 std. vähem kui eelmisel aastal, ning arvatakse, et käesoleval aastal müügid sealt vähenevad veelgi. Esiteks avanesid Kanadale tollialanduste tõttu paremad võimalused oma metsa paigutamiseks ühendriikide turule, ning teiseks olevat sealsed eksportörid käesoleval hooajal nõudnud nii kõrgeid hindu, et see, eriti viimasel ajal, teinud äri võimatuks.

Kinnitatakse lihtlasi, et Kanada võib küll vähendada oma hinnatõusumisi, kuid nimetatud maa ei saavat lihtsalt müüa kasuga oma metsa viimase kahe aasta hinnataseme juures. Inglise ostja aga eelistab euroopa puud, kui hinnad samad.

Mis puutub väljaveateisse Briti turu nõuete seisukohalt, siis tuleb arvestada seega, et ehitustegevus hakkab jääma pikema mööda vaiksemaks ning seega nõudmine metsa järele väheneb. Praegu on aga arutusel Briti riigikaitse küsimus, millele lähemate aastate kestel arvatavasti kulutatakse mitusada milj. naela. Sellest langeb suur osa laevastikule. See ennustab nõudmise suurenemist metsasaadusile, plankudele jne. Arvatakse, et sellega tasakaalustatakse tagasimineku, mis tekitab ehitustööde vähenemisest. Üldiselt on väljaveateed metsamüügiks käesoleval aastal head.

UNGARI.**Ungari-Saksa majanduslikud läbirääkimised.***Hungarian-German Economic Conference.*

Ungari ajakirjanduse teateil algasid 17. II s. a. Münchenis Ungari-Saksa segakomisjoni istungid läbirääkimiseks kaubavahetuse üksikasjade kohta. Ungari väljavedu Saksa tõi ära läinud aastal suure hooga, samuti suurenes ka import Saksast. Tähtsamaks ungari eksportartikleiks olid rasv, seapekk ja lahitud sead. Arvatakse, et rasva ja seapeki väljaveo võimalused jäävad püsima muutumatult ka käesoleval aastal, kuid siigade ekspordi suhtes tulevat olla tagasihoidlikum.

Sigade väljavedu Saksa oli õieti konjunktuuri iseloomuga. Sigade toodang oli Saksas enne konjunktuuri langenud tunduvalt. Praegu on aga Saksas käimas oma maa sigade toodangu tõstmine normaalsele tasemele ja tagajärjed on juba näha. Kulub veel vaid üks kuni kaks aastat, kui Saksa oma maa sigade toodang jõuab normaalsele tasapinnale. Suurt sigade ekspordi

ei ole seepärast tänavu enam loota. Kuid seevastu olevat teisi võimalusi. Nii ei suuda Saksa katta tarvidust oma maa toodangust nuumloomade suhtes. Nuumloomade puudus võib Saksas kesta veel pikemat aega, umbes kolm aastat. Kuuldavasti suurendabki nüüd Saksa nuumloomade sisseveo kontingenti Ungarist. Samuti on Ungaril lootusi suurendada puuvilja väljavedu.

Vastutasuks soovib Saksa muutmataks ekspordida Ungarisse tööstussaadusi ja kuuldavasti on Saksa soovidele kontingentide tõstmise asjus Ungari poolt tulnud osalt vastu.

Saksas kinnikõlmunud Ungari nõuete küsimust ei suudeta lahendada praeguste läbirääkimiste puhul. Saksa poolt püstitakse muutmataks seisukohal, et neid nõudeid tuleks tasuda tööstussaaduste ostmisega. Küsimuse lahendamine ei ole aga veel päevakorral.

LÄTI. Läti riiklik tahvelkivivabrik.*Latvian State Artificial Slate Factory.*

Läti riiklik tahvelkivivabrik on autonoomne riiklik ettevõte, mis asutati minnes välja järgmisest kaalutlusist.

Senini tarvitati Lätis tulekindla katuse vahendina peamiselt tsinkplekki või põletatud kive. Kuid neil vahenditel oli suuri puudusi. Plekk-katus ei kaitses temperatuurimuudatuste vastu. Plekk tuleb väljast tuua sisse. Telliskivikatuse on raske. Ka ei ole ta küllalt tihe. Seepärast peatuti siis kunsttahvelkivil, mille tarvituse on väga levinud Austrias, Saksas ja Šveitsis. Valmistamismeetodit ühtib tahvelkivi valmistamine

täielikult papi valmistamise meetodeiga. Praegu töötab vabrikus 15 töölit. Kaheksatunnise tööpäeva juures toodavad nad 6000—6500 tahvelkivi, mõõduga 40×40 cm. Praegu töötab vabrik kahe vahetusega, nii et toodang on ülaltähendatud arvust poole suurem. Varsti hakkavat vabrik töötama isegi kolme vahetusega. Vabriku masinad on Saksast ja maksuvat, ilma üllesaadmiseta, umbes 70 000—80 000 latti.

Tahvelkivid maksuvad: punased 22, valged (hallid) 18 santiimi tükk. Vabrik alustas tegevust möödunud aasta 22. oktoobril.

SOOME.**Euroopa puukauba eksportöride nõupidamine Helsingis.***Conference of European Exporters of Timber Products in Helsingfors.*

14. veebruaril astus Helsingis kokku nõupidamine Euroopa puukauba eksportöride esindajast mõtete vahetamiseks praeguse maailmaturgude konjunktuuri ja hinnatõusude kohta. Nõupidamine, mis kestis paar päeva, leidis, et Kopenhaageni kokkuleppe osutus otstarbekaks ja andis juba esimesi tulemusi, samuti leiti, et väljaveo

materjalimüüjateks on haruldaselt soodsad käesoleval aastal, sest kunagi varem ei ole nii vara müüdnud k. a. algul müüdnud ulatuses metsamaterjali. Avaldati arvamist, et hinnad peaksid hakkama taas osutama tõusu suunda. See nõupidamine oli järjekorraline nende nõupidamiste seas, mis peetakse suuremääris metsa väljavedajais riikides.